



**PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA I WYMAGANIA EDUKACYJNE
Z GEOGRAFII W ZESPOLE SZKÓŁ OGÓLNOKSZTAŁCĄCYCH
IM. ARMII KRAJOWEJ W BIELSKU – BIAŁEJ**

W czasie kształcenia geograficznego uczeń powinien osiągnąć następujące umiejętności:

- posługiwanie się terminologią geograficzną,
- rozszerzenie wiedzy z zakresu funkcjonowania systemu przyroda – człowiek – gospodarka,
- gromadzenie, analizowanie i prezentowanie wiedzy geograficznej pochodzącej z różnych źródeł (map, tabel, diagramów, danych statystycznych, słownika geograficznego itd.),
- interpretowanie aktualnych zdarzeń i procesów zachodzących na kuli ziemskiej,
- przewidywanie zmian zachodzących w wyniku działalności ludzkiej (na podstawie uzyskanych informacji),
- rozwiązywanie zadań o charakterze problemowym w skali globalnej, regionalnej, lokalnej,
- posługiwanie się wiedzą geograficzną w życiu codziennym.

Szczegółowe cele edukacyjne dla liceum ogólnokształcącego w załączniku nr 1.

Celem oceniania osiągnięć ucznia z geografii jest:

- wspieranie działania ucznia i motywowanie go do dalszej pracy,
- bieżące informowanie o poziomie osiągnięć edukacyjnych i postępach w tym zakresie,
- wdrażanie do systematycznej pracy i samokontroli,
- pomoc w samodzielnym planowaniu rozwoju ucznia,
- dostarczanie rodzicom, wychowawcy i dyrekcji informacji o postępach, trudnościach i uzdolnieniach ucznia.

Przy ocenianiu bieżącym, śródrocznym i rocznym stosuje się skalę:

- 1 – niedostateczny
- 2 – dopuszczający
- 3 – dostateczny
- 4 – dobry
- 5 – bardzo dobry
- 6 – celujący

Formy sprawdzania wiedzy i umiejętności ucznia:

- odpowiedzi ustne (do czterech ostatnich lekcji) w tym umiejętność posługiwania się mapą oraz analiza danych statystycznych, wykresów itp.,
- kartkówki (do czterech ostatnich lekcji),
- sprawdziany pisemne (zapowiedziane po ustaleniu i omówieniu zakresu materiału),
- aktywność na lekcji (wykonywanie poleceń i zadań samodzielnie lub w grupie),

- referaty, prezentacje multimedialne,
- ćwiczenia wykonywane na lekcji.

Zasady oceniania:

- ocenie podlegają różne formy aktywności ucznia,
- każdy uczeń powinien otrzymać w ciągu semestru minimum trzy oceny,
- sprawdziany powinny być zapowiedziane co najmniej z tygodniowym wyprzedzeniem,
- w przypadku nieobecności ucznia na sprawdzianie pisemnym, zalicza go po ustaleniu terminu z nauczycielem (do dwóch tygodni od daty sprawdzianu),
- uczeń ma prawo do poprawy oceny niedostatecznej ze sprawdzianu w ciągu 7 dni od rozdania prac,
- brak oceny z form pisemnych sprawdzania wiedzy, nieuzupełniony zgodnie z szczegółowymi warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego uczniów, może skutkować obniżeniem oceny na koniec semestru,
- uczeń ma obowiązek uzupełnić braki wynikające z absencji w szkole,
- uczeń może korzystać z konsultacji, które odbywają się w wyznaczonym terminie,
- uczeń ma prawo być nieprzygotowanym do lekcji raz w semestrze (dwa razy jeżeli w tygodniu jest więcej niż jedna lekcja geografii), co zgłasza nauczycielowi na początku lekcji (prawo to nie obowiązuje w przypadku zapowiedzianych pisemnych form sprawdzania wiedzy),
- ocena prac pisemnych (np.: sprawdzianów, kartkówek):

L.p.	Ocena	Zakres procentowy opanowanego materiału
1	<i>niedostateczny</i>	0 – 29 % punktów
2	<i>dopuszczający</i>	30 – 49 % punktów
3	<i>dostateczny</i>	50 – 74 % punktów
4	<i>dobry</i>	75 – 89 % punktów
5	<i>bardzo dobry</i>	90 – 95 % punktów
6	<i>celujący</i>	96 – 100 % punktów

- oceny semestralna i roczna ustalane są na podstawie średniej ważonej ocen cząstkowych:

$$\text{ocena końcowa} = \frac{\text{suma iloczynów ocen cząstkowych i ich wag}}{\text{suma wag}}$$

➤ przyjmuje się następujące wagi ocen:

- sprawdzian – waga 3
- kartkówka i odpowiedź – waga 2
- pozostałe oceny – waga 1
- poprawa sprawdzianu – waga 3
- poprawa kartkówki – waga 2

➤ skala przeliczeniowa średniej ważonej na oceny:

- od 1,7 – dopuszczający
- od 2,7 – dostateczny
- od 3,7 – dobry
- od 4,7 – bardzo dobry
- od 5,7 – celujący

- w wyjątkowych i uzasadnionych przypadkach nauczyciel może odstąpić od w/w kryteriów.

WYMAGANIA NA POSZCZEGÓLNE STOPNIE SZKOLNE

<i>Stopień</i>	<i>Wymagania</i>
<i>celujący</i>	Uczeń posiadał wiedzę i umiejętności objęte programem nauczania geografii, samodzielnie i twórczo rozwija własne uzdolnienia oraz biegłe posługuje się zdobytymi wiadomościami w rozwiązywaniu problemów teoretycznych lub praktycznych z programem nauczania, proponuje rozwiązania nietypowe, osiąga sukcesy w konkursach i olimpiadach geograficznych kwalifikując się do finałów na szczeblu wojewódzkim (regionalnym) albo krajowym lub posiada inne porównywalne osiągnięcia
<i>bardzo dobry</i>	Uczeń opanował pełny zakres wiedzy i umiejętności określony programem nauczania geografii oraz sprawnie posługuje się zdobytymi wiadomościami, rozwiązuje samodzielnie problemy teoretyczne i praktyczne ujęte programem nauczania, potrafi zastosować posiadaną wiedzę do rozwiązania zadań i problemów w nowych sytuacjach
<i>dobry</i>	Uczeń nie opanował w pełni wiadomości określonych programem nauczania na poziomie przekraczającym wymagania zawarte w podstawie programowej oraz poprawnie stosuje wiadomości, rozwiązuje (wykonuje) samodzielnie typowe zadania teoretyczne lub praktyczne
<i>dostateczny</i>	Uczeń opanował wiadomości i umiejętności określone programem nauczania na poziomie nie przekraczającym wymagań zawartych w podstawie programowej oraz rozwiązuje (wykonuje) typowe zadania teoretyczne lub praktyczne o średnim stopniu trudności
<i>dopuszczający</i>	Uczeń ma braki w opanowaniu minimum programowego, ale braki te nie przekreślają możliwości uzyskania przez ucznia podstawowej wiedzy z geografii w ciągu dalszej nauki oraz rozwiązuje (wykonuje) zadania teoretyczne i praktyczne, o niewielkim stopniu trudności
<i>niedostateczny</i>	Uczeń nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej nauczania geografii, a braki w wiadomościach i umiejętnościach uniemożliwiają dalsze zdobywanie wiedzy z tego przedmiotu oraz nie jest w stanie rozwiązać (wykonać) zadań o niewielkim stopniu trudności

Załącznik nr 1

Na poziomie edukacji w zakresie podstawowym do szczegółowych celów edukacyjnych należy:

- zdobycie wiedzy pozwalającej na zrozumienie najważniejszych zjawisk z zakresu geografii fizycznej i społeczno-ekonomicznej zachodzących w różnych skalach przestrzennych
- ukazanie zróżnicowania przyrodniczego, ekonomicznego i kulturowego świata
- ukazanie dynamiki zjawisk procesów fizyczno-geograficznych i ekonomiczno-społecznych,
- poznanie, rozumienie, interpretowanie związków przyczynowo-skutkowych w obrębie środowiska przyrodniczego, gospodarczej działalności człowieka i relacji człowiek-środowisko
- ukazanie powiązań funkcjonalnych w różnych skalach przestrzennych i czasowych
- poznanie i zrozumienie współczesnych procesów politycznych na świecie,
- kształtowanie wyobrażeń i pojęć geograficznych
- poznanie zasad racjonalnego wykorzystanie środowiska przyrodniczego oraz ukazanie konieczności poszanowanie praw przyrody
- doskonalenie umiejętności korzystania z różnych źródeł wiedzy geograficznej
- doskonalenie umiejętności obserwacji oraz wykorzystania jej wyników do wyjaśniania zjawisk i procesów geograficznych
- rozwijanie umiejętności przewidywania i prognozowania skutków procesów zachodzących w środowisku geograficznym
- kształtowanie umiejętności umysłowych: porównywania, wnioskowania, uogólniania
- rozwijanie umiejętności lokalizowania miejsc i obiektów geograficznych na mapie
- kształtowanie umiejętności wartościowania działalności człowieka w środowisku
- uświadomienie wartości, jaką jest region i kraj oraz dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe
- przekonanie o potrzebie uczestniczenia w rozwoju własnego regionu i Polski
- kształtowanie postawy patriotycznej
- kształtowanie postawy poszanowania innych narodów, ich kultur, systemu wartości i sposobów życia
- budzenie wrażliwości na potrzeby ludzi w różnych regionach świata

Edukacja geograficzna w zakresie rozszerzonym stanowi kontynuację kształcenia w zakresie wiedzy i umiejętności zawartych w programie geografii w zakresie podstawowym. W związku z tym przewiduje się realizację szczegółowych celów edukacyjnych poziomu podstawowego rozszerzonych o:

- porządkowanie i systematyzowanie wiedzy zdobytej na wcześniejszych etapach edukacji, w celu tworzenia zintegrowanego systemu wiedzy geograficznej
- wyjaśnianie zjawisk i procesów geograficznych w oparciu o naukowe podstawy wiedzy
- dostrzeganie i rozumienie najbardziej aktualnych problemów współczesnego świata
- interpretowanie zjawisk i problemów społeczno-gospodarczych oraz politycznych na tle uwarunkowań przyrodniczych, historycznych i kulturowych

- wyjaśnianie związków pomiędzy rozwojem i poziomem życia gospodarczego a przemianami politycznymi
- umiejętność wykorzystania znajomości procesów zachodzących na świecie do wyjaśniania przemian społeczno-ekonomicznych i politycznych w Polsce
- kształtowanie umiejętności formułowania problemów, stawiania hipotez i ich weryfikacji
- wiązanie umiejętności i wiedzy z różnych dziedzin w celu rozwiązywania problemów odnoszących się do działalności człowieka w środowisku
- kształtowanie umiejętności formułowania twierdzeń o prawidłowościach
- kształtowanie umiejętności wyszukiwania tematów badań terenowych, ich planowania, prowadzenia, gromadzenia i przetwarzania zebranych materiałów
- kształtowanie umiejętności prezentacji wyników badań i wnioskowania na ich podstawie
- umiejętność budowania modeli (schematów) ukazujących funkcjonowanie środowiska przyrodniczego
- umiejętność dokonywania oceny zjawisk z różnych punktów widzenia oraz wyrażania i uzasadniania własnej opinii
- rozwijanie twórczej postawy